

รูปแบบการจัดการขยะกับความเหมาะสม
ของพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

**The Waste Management Model and the Suitability
of the Local Government Organization**

สันชัย พรหมสิทธิ์,¹

วันทนี แสงภักดี², สัญญา เคนาภูมิ,³

และ พงษ์เมธี ไชยศรีหา⁴

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^{1,2,4}

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม³

Sanchai Promsit,¹

Vanthanee Sanpugdee,² Sanya Kenaphoom,³

and Pongmetee Chaiseeha⁴

North Eastern University, Thailand^{1,2,4}

Rajabhat Mahasarakham University, Thailand³

Corresponding Author, E-mail: Promsit1976 @ gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อถอดบทเรียนและวิเคราะห์การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการขยะให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล 12 คน พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ ชุมชนพื้นที่ขนาดใหญ่ เทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ชุมชนพื้นที่ขนาดกลาง เทศบาลตำบลเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี และพื้นที่ขนาดเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลกลันทา จังหวัดบุรีรัมย์ เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) แนว

* วันที่รับบทความ: 17 เมษายน 2562; วันที่แก้ไขบทความ 20 มิถุนายน 2562; วันที่ตอบรับบทความ: 21 มิถุนายน 2562

Received: April 17, 2019; Revised: June 20, 2019; Accepted: June 21, 2019

ทางการสังเกต (Observation Guide) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และ
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบการจัดการขยะกับความเหมาะสมของพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่ม
จากผู้บริหารสูงสุดขององค์กรต้องมีนโยบายที่ชัดเจน มีการประสานการดำเนินงานทั้งภาครัฐและ
ภาคประชาสังคมโดยภาครัฐต้องมีแผนงานและงบประมาณในการจัดกิจกรรมลดปริมาณขยะมี
การมอบหมายผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบในการดำเนินงานและ
สนับสนุนการเรียนรู้ต้นแบบจากพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จในส่วนภาคประชาสังคมต้องมีการสร้าง
กฎระเบียบขึ้นใช้ในพื้นที่เพื่อสร้างความสามัคคีความมีวินัยและปลูกจิตสำนึกสาธารณะ สร้างการ
มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมลดปริมาณขยะและกิจกรรมสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกขยะ ตาม
หลัก “บวร” เช่นกิจกรรมผ้าป่าขยะตะแกรงบุญ ถูพลาสติกแลกไข่ ขยะพิษแลกแต้ม ประกวด
หน้าบ้านหน้ามอง กิจกรรมกองทุนประกันชีวิต ฅาปนกิจจากขยะ กองทุนถุงพลาสติก กองทุน
ออม และธนาคารขยะ เป็นต้น

2) รูปแบบการจัดการขยะให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์ และองค์ความรู้ใหม่ (body of knowledge) (1) จากการแบ่งโครงสร้างการบริหารองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น อำนาจฝ่ายบริหารและอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ ตามบัญญัติแห่งกฎหมาย ควร
แยกจากกันอย่างสิ้นเชิง เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน แต่ผู้วิจัยพบว่า บางพื้นที่
มอบหมายให้ประธานสภาเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งผิดหลักการการบริหารในองค์กรโดย
สิ้นเชิง ประธานสภาเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ในทางปฏิบัติผู้บริหารเทศบาลได้มอบหมายให้
ประธานสภาเทศบาลลงพื้นที่แทนฝ่ายบริหาร (2) ขยะ Recycle เมื่อก่อนชาวบ้านสามารถสร้าง
รายได้ให้กับครัวเรือนในการขายขยะด้วยตัวเอง แต่ผลจากการวิจัยพบว่า องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น นำขยะมาบริหารจัดการผ่าน Broker อย่างเป็นระบบโดย นำรายได้มาประกันอุบัติเหตุ
ของสมาชิกในชุมชน และนำเงินรายได้มาซื้อของขวัญในงานปีใหม่ สงกรานต์
(3) เศษใบไม้ที่สามารถนำไปเป็นขยะอินทรีย์ ชาวบ้านจะนำมาใส่ถุงเก็บไว้ที่วัด และจะมีผู้มีจิต
ศรัทธามาบริจาคเป็นเงินบำรุงวัด เพื่อนำเศษใบไม้ที่สามารถนำไปเป็นขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยหมัก
ต่อไป

คำสำคัญ: การถอดบทเรียนและวิเคราะห์การจัดการขยะ; ความเหมาะสมของพื้นที่

Abstract

The objectives of this study aimed 1) to find out lesson learned and analyze successful waste managements of local governments and 2) to present an appropriate waste management model for target areas of local government. It was qualitative research approached to collect data from twelve key informants. Areas of study were included of large, middle and small sizes of municipality from TambolNondindang in Burirum. TambolKemarant in Ubolrachatani and TambolKalanta in Burirum, respectively. Research instruments consisted of Semi-Structural Interview, Interview Guide, Observation Guide and Focus Group Discussion. Content Analysis was used to describe and make data conclusion.

The Research findings were:

1) The waste management model and the suitability of the local government organization Starting from the top management Of the organization Have a policy clear With coordination of operations Both government and civil society By the government Must have a plan and budget In organizing activities to reduce waste Clearly assigned the responsible person With the selection of the prototype area operation and support Learning to see the master From successful areas In the civil society sector Rules and regulations must be created in the area To create harmony Discipline And growing public consciousness Create participation In doing waste reduction activities And incentives for waste sorting According to the principle “HTG” such as activities Garbage ramie Merit box Plastic eggs exchange bag Toxic waste exchange points Home page contest, looking face Life insurance fund Fund from garbage Plastic bag fund Savings Fund And garbage bank etc.

2) The model appropriate waste management for target areas of local government was presented. It was also new body of knowledge revealed that (1) Chairman of the municipality council must operate policy implementation himself (2) local government which had operated directly recycle waste to agencies brought extra income to provide accidental insurance and presents on especial days such as New year and Songkran festival day.

Keywords: Removing Lessons and Analyzing Waste Management;
The Suitability of the Local

บทนำ

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญของประเทศและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญปัญหาหนึ่งในชุมชนทุกประเทศทั่วโลก อันเนื่องมาจากจำนวนประชากรที่มากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันส่งผลให้มีการผลิตสินค้าและบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆมากมายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น บรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่มีการผลิตที่ซับซ้อนใช้องค์ประกอบที่กำจัดยาก ปัญหาขยะมูลฝอยส่วนใหญ่เกิดจากมนุษย์ที่ขาดความตระหนัก ขาดความรับผิดชอบ ขาดจิตสำนึกสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นทาสของค่านิยมทางวัตถุทำให้จริยธรรมลดน้อยลง ดังนั้นหากไม่เร่งบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นระบบตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางอย่างถูกต้องอาจทำให้เกิดการสะสมเป็นระยะเวลานานจนเกินขีดความสามารถในการดำเนินการ อาจก่อให้เกิดการปลดปล่อยมลพิษสู่อากาศทั้งจากการปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน การเกิดเพลิงไหม้ ทัศนอุจาด รวมถึงการปลดปล่อยก๊าซมีเทน ซึ่งส่งผลต่อภาวะโลกร้อน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบมากมายต่อสุขอนามัยของประชาชนและสภาพสิ่งแวดล้อมด้วย ส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มอย่างมากมา คือ การย้ายฐานผลิตเข้ามาในประเทศไทยจากการประกอบอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งมีความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมจากประเทศที่มีความตื่นตัวทางด้านสิ่งแวดล้อมสูงกว่า และเมื่อประเทศไทยเป็นฐานการผลิตที่ย่อมกลายเป็นแหล่งรับซากขยะอุตสาหกรรมเพิ่มปริมาณขยะมูลฝอยและมลพิษที่สะสมในกระบวนการผลิต และการใช้ในประเทศอยู่แล้วให้เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ เพิ่มความรุนแรงจนถึงระดับกลายเป็นภาระในการกำจัดต่อไป จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคส่วนต่าง ๆ ต้องหันมาให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้เป็นรูปธรรม และกำหนดแนวทางหรือรูปแบบการแก้ปัญหาที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในทางปฏิบัติต่อไป จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศปี 2559 มีปริมาณขยะ 27.06 ล้านตัน ในปี พ.ศ. 2560 ปริมาณขยะ 27.40 ล้านตัน จากอัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อคนอยู่ที่ 1.13 กิโลกรัม/คน/วัน นับวันปัญหาขยะยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (แผนแม่บทการจัดการขยะและกากของเสีย : 2560) และเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เห็นความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย

อันตราย ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้นำเสนอเพื่อให้สามารถดำเนินการในการขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้บูรณาการแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด รวมทั้งกรุงเทพมหานครเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยแนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ประกอบด้วย ลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคการผลิต รวมทั้งลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยเพื่อให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนต่อไป กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดและมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการเก็บขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตพื้นที่ หรือมอบหมายให้หน่วยงานรัฐหรือส่วนราชการท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการหรือทำร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บขนกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือมอบหมายให้หน่วยงานเอกชนเป็นผู้ดำเนินการหรือทำร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บขนกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอยรวมถึงมีอำนาจในการนำไปดำเนินการใช้หรือหาประโยชน์ได้ตามข้อตกลงที่ทำไว้ระหว่างกันและมีอำนาจในการออกข้อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อออกใบอนุญาตการประกอบกิจการรับทำการเก็บขนกำจัดหรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอยตลอดจนออกข้อกำหนดท้องถิ่น ทั้งนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการคัดแยกเก็บขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่น และมีหน้าที่จัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามที่สาธารณะและสถานสาธารณะให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะหนึ่งในเจ้าภาพหลักในการ

จัดการสิ่งแวดล้อมได้สานต่อโครงการชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ปี 2561 จัดประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการจัดการขยะมูลฝอยที่ประสบความสำเร็จสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่ ลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอย และผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการจนได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลชนะเลิศประกาศเป็นพื้นที่ต้นแบบ ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ปี 2561 ได้แก่ 1) เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับรางวัลชนะเลิศพื้นที่ขนาดใหญ่ ชุมชนปลอดขยะ Zero Waste ปี 2561 2) เทศบาลตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับรางวัลชนะเลิศพื้นที่ขนาดกลาง ชุมชนปลอดขยะ Zero Waste ปี 2561 3) องค์การบริหารส่วนตำบลกลันทา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับรางวัลชนะเลิศพื้นที่ขนาดเล็ก ชุมชนปลอดขยะ Zero Waste ปี 2561 ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,851 แห่ง มีการดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยชุมชน จำนวน 4,711 แห่ง (รายงานข้อมูลการจัดการขยะ 77 จังหวัด) ปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งกำลังประสบอยู่ เช่นปัญหาการเก็บขนไม่หมด มูลฝอยตกค้าง วิธีการจัดขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกต้อง ไม่มีที่ดินสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย พื้นที่ฝังกลบที่ถูกหลักสุขาภิบาลที่มีอยู่ในปัจจุบันมีพื้นที่จำกัด สาเหตุจากขาดความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ และขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 พื้นที่ข้างต้นนี้ มีผลความสำเร็จในการจัดการขยะในระดับหนึ่ง จนได้รับรางวัลชนะเลิศ ชุมชนปลอดขยะ Zero Waste ปี 2561 จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงสนใจดำเนินการวิจัยซึ่งเป็นการถอดบทเรียนจากการจัดการขยะพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว เพื่อจัดทำเป็นองค์ความรู้ใหม่และจะได้นำเสนอเป็นรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อถอดบทเรียนและวิเคราะห์การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการขยะให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

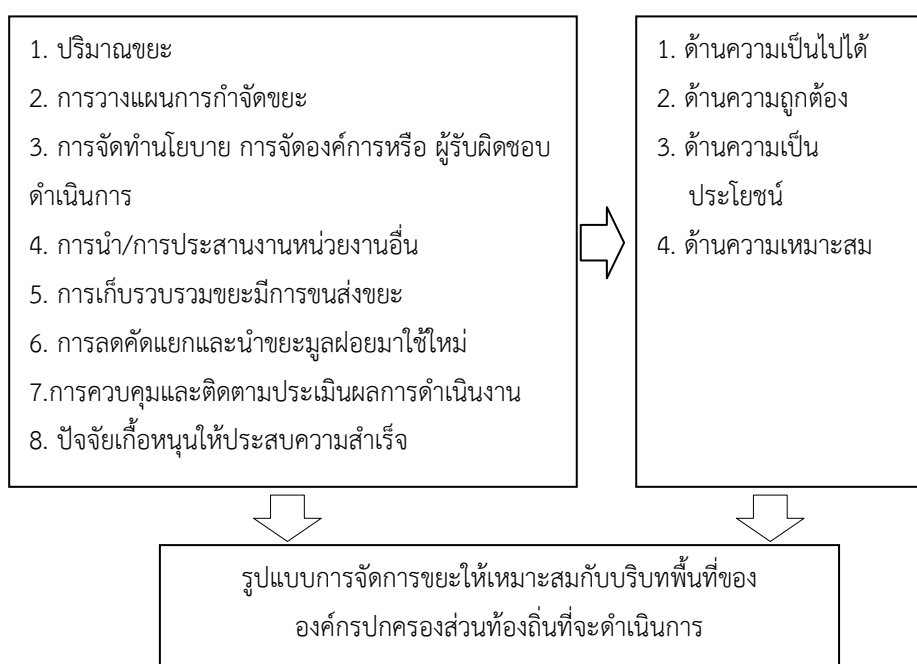
1. เพื่อถอดบทเรียนและวิเคราะห์การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการขยะให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology)

รูปแบบการวิจัยผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีในการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ผู้วิจัยได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลเชิงลึกในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกมาแบบเจาะจง จำนวน 12 คน เป็นการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) และการสัมภาษณ์เชิงลึก(In Depth Interview) 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะ เลือกมาแบบเจาะจง จำนวน 9 คน (Focus Group Discussion) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบบันทึกเนื้อหา เรื่องการถอดบทเรียนการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ 2) แบบสัมภาษณ์ เรื่องการถอดบทเรียนการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ 3) แบบประชุมกลุ่ม เรื่องรูปแบบการจัดการขยะกับความเหมาะสมของพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ คือ 1) การวิเคราะห์เอกสารรวบรวมข้อมูล (Documentary Analysis) 2) การรวบรวมข้อมูลในสนาม ได้แก่ การสัมภาษณ์ (Interview) และการสังเกต (Observation) 3) การรวบรวมข้อมูลจากการวิพากษ์ในการสนทนากลุ่มตามประเด็นการวิพากษ์และเสนอแนะ ได้แก่ (1) กระบวนการจัดการขยะ (Waste management) (2) หลักการในการจัดการขยะเพื่อลดปริมาณขยะ (3) กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นได้ในแต่ละบริบทพื้นที่ (4) องค์ความรู้ใหม่ ที่เป็นสิ่งใหม่ (body of knowledge) การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์คำวลีและประโยค โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจาก

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 จะนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์หลอมรวมกับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาตามตัวแปรที่ศึกษาโดยนำเสนอรูปแบบที่ผู้วิจัยค้นพบ Sanchai's Synthesis Model เป็นการนำเสนอรูปแบบการจัดการขยะกับความเหมาะสมของพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วนำมาเปรียบเทียบกับรูปแบบ กับ Clean Authority of Tokyo Model

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้ การถอดบทเรียนและวิเคราะห์การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ประเด็นที่	ผลการวิเคราะห์
1. ปริมาณขยะ	พื้นที่ขนาดใหญ่ประชากร 1 คน ผลิตขยะเฉลี่ย 1 กิโลกรัม มีขยะ 383,250 กิโลกรัม ต่อปี พื้นที่ขนาดกลางอัตราการ

ประเด็นที่	ผลการวิเคราะห์
	เกิดขยะ มี 760 – 1,000 กิโลกรัม มีขนาดใกล้เคียงกับเทศบาลตำบลโนนดินแดง พื้นที่ขนาดใหญ่ เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ขนาดเล็กขยะในแต่ละวัน ประมาณ 700 กิโลกรัม หรือน้อยกว่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ขนาดเล็กที่มีประชากรไม่เกิน 500 คน ว่าขยะมีน้อยกว่า 1,000 กิโลกรัมต่อวัน
2.การวางแผนการจัดการขยะ	พื้นที่ขนาดใหญ่มีกองสาธารณสุขและนายกเทศมนตรีจะร่วมประชุมกับผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้านและชาวบ้านในพื้นที่ มีการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาร่วมกันแล้วจะได้แผนงานกิจกรรมที่จะดำเนินการจัดการขยะให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่มีการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อออกกฎระเบียบในชุมชน ให้คนในหมู่บ้านยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติโดยเคร่งครัดโดยมีกฎระเบียบทั้งหมด 10 ข้อ พื้นที่ขนาดกลางมีการวางแผนนั้นจะต้องได้รับนโยบายจากผู้บริหารระดับสูง ประธานสภาและผู้อำนวยการกองสาธารณสุข จะต้องนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการลงพื้นที่พูดคุยกับผู้นำชุมชนหารือกันว่าจะดำเนินการอย่างไร ประชุมกับผู้ใหญ่บ้านทุกครั้งที่มีการประชุมและชักชวนชาวบ้านให้มองเห็นปัญหาขยะในหมู่บ้านตนเอง จนเริ่มทำความสะอาดถนน แล้วดูแลหน้าบ้านตนเองก่อน ค่อยๆ ขยายผลไปสู่การคัดแยกขยะ จัดการจากข้างนอกสู่ข้าง มีการทำโครงการเกี่ยวกับลดปริมาณขยะนำพาชาวบ้านไปดูงานพื้นที่ใกล้เคียง แล้วก็กลับมาคุยกันในเวทีการประชาคมว่าจะแก้ปัญหามาในพื้นที่ยังไงเมื่อได้แนวทางแล้วขอความร่วมมือพี่น้องในการดำเนินการ พื้นที่ขนาดเล็กมีการวางแผน โดยเริ่มต้นจาก ใช้กลยุทธ์ส่งเสริมให้มีการจัด

ประเด็นที่	ผลการวิเคราะห์
	ประกวดหมู่บ้านน่าอยู่หน้าบ้านน่ามองโดยการคัดเลือกบ้านต้นแบบ ให้รางวัล แล้วจึงขยายผลในการวางแผนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะต้นทาง โดยผ่านการเวทีประชาคมของหมู่บ้าน และกำหนดเป็นแผนด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และทำเป็นระเบียบหมู่บ้าน ด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน มอบหมายเจ้าหน้าที่ร่วมกับชุมชน ในการวางแผนการดำเนินงานตามหลักการ Zero Waste
3.การจัดทำนโยบายการจัดการองค์กร	พื้นที่ขนาดใหญ่นายกเทศมนตรีจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย ส่วนการจัดการองค์กรและกิจกรรมต่างภายในองค์กรที่เกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยะนายกเทศมนตรีจะมอบหมายให้ปลัดเป็นคนดำเนินการ พื้นที่ขนาดกลางนโยบายจะต้องมาจากผู้บริหารระดับสูงซึ่งหมายถึงนายกเทศมนตรี แต่ในบริบทของเทศบาลตำบลเขมราฐ ฝ่ายบริหารสามารถมอบหมายงานให้ฝ่ายนิติบัญญัติได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผิดหลักการการบริหารในองค์กรซึ่งข้อเท็จจริงประธานสภาเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ใช่ฝ่ายบริหาร แต่ในทางปฏิบัติของเทศบาลเขมราฐได้มอบหมายให้ประธานสภาลงพื้นที่แทนฝ่ายบริหารได้ เนื่องจากว่าเคยเป็นข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติมวลชนสัมพันธ์ และมีความเชี่ยวชาญในการทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน ส่วนการมอบหมายให้ผู้อำนวยการสาธารณสุขถือว่าเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย พื้นที่ขนาดเล็กนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลันทาเป็นผู้กำหนดนโยบาย ผู้รับผิดชอบการจัดการขยะประจำหมู่บ้านโดยตรงคือนักจัดการงานทั่วไป ส่วนคนที่รับผิดชอบเรื่องเอกสารต่างๆ คือ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลันทา ในส่วนของหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้านมีนโยบาย

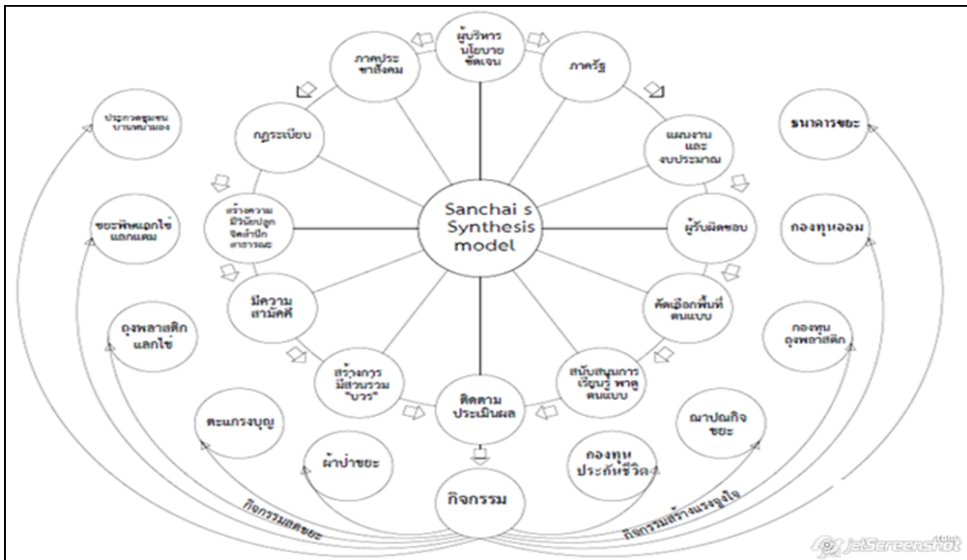
ประเด็นที่	ผลการวิเคราะห์
	ในเรื่องของการจัดการหน้าบ้านปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณบ้านให้สวยงาม สอดรับกับนโยบายการคัดแยกขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลกันตาคำการขับเคลื่อนในรูปแบบเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้าน
4. การนำการประสานงานหน่วยงานอื่น	พื้นที่ขนาดใหญ่เทศบาลตำบลโนนดินแดงร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่โดยกลุ่มเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นแกนหลักในการช่วยขับเคลื่อนสนับสนุนโดยสำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์ พื้นที่ขนาดกลางนอกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ยังมีสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเขต 12 หน่วยงานจากส่วนกลาง นายอำเภอเมือง สำนักงานพัฒนาชุมชน ชาวบ้านชุมชนบ้านหนองวิไล ภาคเอกชน เช่นโรงแรม ร้านค้า บ้านพักโฮมสเตย์พื้นที่ขนาดเล็กได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์ และยังได้ความร่วมมือจาก กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ศูนย์การจัดการศัตรูพืชตำบลกันตาคำ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเมืองบุรีรัมย์ พัฒนาชุมชนเมือง การศึกษานอกโรงเรียน เมืองบุรีรัมย์ เกษตรอำเภอเมือง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพโคกกลาง หน่วยงานต่างๆทั้งส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคเอกชน
5. การเก็บรวบรวมและการขนส่งขยะ	พื้นที่ขนาดใหญ่มีการเก็บรวบรวมขยะชาวบ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลโนนดินแดงจะมีการเก็บรวบรวมคัดแยกขยะเป็นระเบียบแยกประเภทได้ถูกต้อง ส่วนพื้นที่ที่มีการบริหาร

ประเด็นที่	ผลการวิเคราะห์
	จัดการขยะจนได้รับรางวัลนั้นประชาชนจะแยกขยะที่ต้นทางจนเหลือน้อยที่สุดส่วนที่เหลือจากการคัดแยกประชาชนจะนำมาวางไว้ให้เทศบาลเก็บเป็นจุดเพื่อให้เทศบาลนำไปกำจัดพื้นที่ขนาดกลางชาวบ้านจะนำขยะมาวางไว้หน้าบ้านให้เป็นเวลาเพื่อที่รถขยะจะได้เก็บได้สะดวก หากสร้างวินัยให้แก่ประชาชนในชุมชนได้แล้ว จะลดปริมาณการขนส่งขยะลงอีกมาก จากต้องขนส่งนำขยะไปทิ้งสัปดาห์ละ 7 วัน ลดเหลือเพียง 1 วันในสัปดาห์ ลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งขยะลงอย่างมหาศาล พื้นที่ขนาดเล็กไม่มีนโยบายที่จะเก็บขยะ ขนขยะหรือรวบรวมขยะไปกำจัด ชาวบ้านจะเก็บรวบรวมขยะ ที่เหลือจากการคัดแยกแล้วซึ่งเป็นขยะทั่วไปรวบรวมกันไว้ที่บ้านเสร็จแล้วอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ผู้ใหญ่บ้านจะประสานรถบรรทุกขยะใกล้เคียงที่ขับรุดผ่านให้จอดรับขยะไปกำจัด
6. การลดคัดแยกนำขยะมูลฝอยมาใช้	พื้นที่ขนาดใหญ่มีกิจกรรมในการนำกลับมาใช้ใหม่ เน้นในเรื่องการลดปริมาณขยะที่ต้นทางเช่นกิจกรรมไปวัดหัวป่นโตไปจ่ายตลาดใช้ถุงผ้า ร้านค้าไม่ใช้โฟม ลดการใช้ถุง และสำหรับขยะอินทรีย์จะทำปุ๋ยหมัก ทำน้ำหมักชีวภาพนำไปเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงไส้เดือน การนำมาเป็นเชื้อเพลิงในครัวเรือน ขยะรีไซเคิลทำเป็นธนาคารขยะรีไซเคิลออมทรัพย์ นำมาประดิษฐ์เป็นของใช้ ขยะทั่วไปในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนให้นำกลับมาใช้ พื้นที่ขนาดกลางมีการส่งเสริมให้ครัวเรือนลดการใช้ โดยจะเน้นให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ซ้ำได้เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ซ้ำได้ ส่งเสริมให้ใช้ถุงผ้าไปตลาด ใช้จักรยานเก่ามาซ่อมแซมเป็นจักรยานปั่นออกกำลังกายซึ่งโดยหลักการแล้วจะใช้หลัก 3RS ในการคัดแยกขยะก็คือใช้น้อยใช้ซ้ำและนำกลับมาใช้ใหม่ พื้นที่ขนาดเล็กมีการ

ประเด็นที่	ผลการวิเคราะห์
	ส่งเสริมให้ชาวบ้านคัดแยกขยะที่ต้นทางให้ได้มากที่สุดแล้วก็แยกให้เป็นหมวดหมู่โดยจะมีวิธีการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ กิจกรรมด้าน ลดการใช้ (Reduce) มีการลดการใช้ถุงพลาสติก โดยใช้ปิ่นโต หรือตะกร้า หิ้วไปวัด ซึ่งถือปฏิบัติมานานแล้ว เป็นวิถีท้องถิ่นเดิม ที่เคยปฏิบัติมา ซึ่งชาวบ้านสวัสดิ์จะไม่พยายามใช้ถุงพลาสติก ในการดำเนินกิจกรรมจะมีการนำถุงผ้าและตะกร้า กระติกน้ำ มาซื้อสินค้า
7. การควบคุมและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	พื้นที่ขนาดใหญ่โดยกองสาธารณสุขเป็นผู้ลงไปติดตามประเมินผลแล้วส่งข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆซึ่งทางเทศบาลได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในการทำงาน มีการประชุมสรุปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ นำเสนอนายกและปลัดเพื่อจะปรับแนวทางการดำเนินงานพื้นที่ขนาดกลางมีกองสาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้องจะมีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล ใช้วิธีการลงไป คลุกคลีพูดคุยประชุมกับผู้นำและประชาชนในพื้นที่และเป็นผู้ดำเนินการคัดแยกขยะ ผลการดำเนินงานทุกกิจกรรม ดำเนินการพร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานตลอดระยะเวลาการทำงาน พื้นที่ขนาดเล็กมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลหมู่บ้านเป็นคนติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมจะมีผู้ใหญ่บ้านคณะกรรมการหมู่บ้านจะเป็นคนติดตามและประเมินผล
8. ปัจจัยเกื้อหนุนให้ประสบความสำเร็จ	พื้นที่ขนาดใหญ่มีความสามัคคีในสำนักงานและความสามัคคีของคนในชุมชน มีความต่อเนื่องของกิจกรรม การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็น ได้ร่วมตัดสินใจเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและเป็นไปตามความ

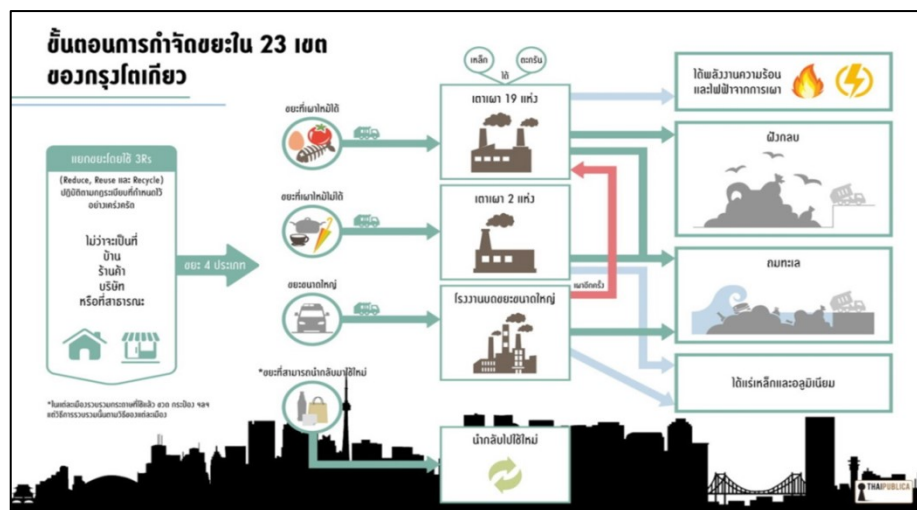
ประเด็นที่	ผลการวิเคราะห์
	ต้องการของคนในชุมชน เจ้าหน้าที่ที่ลงไปทำกิจกรรมในชุมชนแสดงความจริงใจ และที่สำคัญคือผู้บริหารที่ติดตามงานอย่างต่อเนื่อง พื้นที่ขนาดกลางมีความร่วมมือจากทุกส่วน ใช้การมีส่วนร่วมซึ่งเป็นหัวใจหลัก ยึดหลัก “บวร” ได้แก่ บ้านหรือชุมชน วัด และส่วนราชการให้การสนับสนุน พื้นที่ขนาดเล็กผลสำเร็จในการจัดการขยะ ก็คือ ความรัก ความสามัคคีในชุมชน สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนตระหนักถึงการจัดการขยะแยกขยะต้นทางก่อนที่เหลือขยะก็จะลดลงไปเอง

การนำเสนอรูปแบบการจัดการขยะให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 รูปแบบ Sanchai's Synthesis Model

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและ
ผู้เข้าร่วม Focus Group Discussion ดังนี้ กระบวนการจัดการขยะ (Waste
Management) ควรเริ่มที่จิตสำนึก ต้องเข้าใจในสภาพพื้นที่และสามารถสร้างความเชื่อและ
ทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ เบื้องต้นต้องแยกแยะสภาพพื้นที่ให้ได้ พื้นที่เมือง พื้นที่ชนบท

ประชากรทางทะเบียนราษฎร์และประชากรแฝง จะมีวิธีการบริหารจัดการขยะแตกต่างกัน
 ควรมองกระบวนการจัดการขยะให้ครอบคลุมทั้งขยะที่สามารถนำมาสร้างคุณค่าได้ และขยะ
 ที่ไม่สามารถนำมาสร้างคุณค่าได้ กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมประชาชนสำคัญ กิจกรรม
 ตามแต่บริบทของพื้นที่ที่จะดำเนินการนำขยะมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วน
 ร่วมในการคัดแยกขยะให้ประชาชนมีสำนึกในการคัดแยกขยะ ในด้านความยั่งยืนของ
 กระบวนการจัดการแปรเปลี่ยนตามผู้บริหาร หลักการในการจัดการขยะเพื่อลดปริมาณขยะ
 ควรให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนในการจัดการขยะเพื่อความยั่งยืนสร้างอาชีพทำสิ่งประดิษฐ์
 ใหม่ ๆ สร้างมูลค่าให้ขยะ นอกจากกระบวนการในการจัดการควรสร้างจิตสำนึกของผู้อยู่ใน
 ชุมชนทำอะไรให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยร่วมกันเป็นชุมชนปลอดขยะ คัดแยกขยะ แปรลง
 ค่าขยะเป็นเงินช่วยเหลือฌาปนกิจ การกำเนิดวิสาหกิจชุมชนในการบริหารจัดการขยะใน
 ภาคเอกชน (Broker) ให้เข้ามามีส่วนในการจัดการขยะเพื่อความยั่งยืนสร้างอาชีพทำ
 สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ สร้างมูลค่าให้ขยะ องค์ความรู้ใหม่ ที่เป็นสิ่งใหม่ (Body of Knowledge)
 เพิ่มการสร้างอาชีพจากการประดิษฐ์สิ่งของจากชิ้นส่วนขยะ องค์ความรู้ใหม่มีมากกว่าการซื้อ
 ประกันกรมธรรม์ประกันชีวิต Benchmark รูปแบบการจัดการขยะหน่วยงาน
 Clean Authority of Tokyo Model

เปรียบเทียบรูปแบบ Sanchai's Synthesis Model
กับ Clean Authority of Tokyo Model

ที่	ประเด็น	รูปแบบ Sanchai's Synthesis Model	Clean Authority of Tokyo Model
1	ผู้บริหารนโยบาย ชัดเจน	✓	✓
2	เป็นองค์กรภาครัฐ	✓	✓
3	มีแผนงานและงบประมาณ	✓	✓
4	มีคนรับผิดชอบแบ่งงานกันตามความถนัด	✓	✓
5	คัดเลือกพื้นที่ต้นแบบ	✓	×
6	สนับสนุนการเรียนรู้ พาดูต้นแบบ	✓	×
7	มีการติดตามประเมินผล	✓	✓
8	มีส่วนร่วมภาคประชาสังคม	✓	✓
9	มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ	✓	✓
10	สร้างความมีวินัยปลูกจิตสำนึกสาธารณะ	✓	✓
11	มีความสามัคคีสร้างการมีส่วนร่วม “บวร”	✓	×
12	มีกิจกรรมส่งเสริมการจัดการขยะ	✓	×
13	กำหนดวันทิ้งขยะแต่ละประเภท	×	✓
14	โรงงานกำจัดขยะ (เผา)	×	✓
15	มีความทันสมัยใช้เทคโนโลยีในการบริหาร	×	✓
16	สร้างมลพิษและทำลายสภาพแวดล้อม	✓	×
17	ประชาชนต่อต้านการสร้างโรงกำจัดขยะในพื้นที่	✓	×
18	นำเศษขยะที่ได้รับการเผาทำลาย ไปใช้ประโยชน์ในการถมทะเลสร้างพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เช่นการสร้างสนามบิณฑุญ์การค้า ฯลฯ	×	✓

สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบ (Model) ระหว่าง Sanchai's Synthesis Model กับ Clean Authority of Tokyo Model ผู้วิจัยได้กำหนดข้อเปรียบเทียบ จำนวน 18 ข้อ

โดยผ่านการพิจารณาและรับรองผลจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2561 ได้แก่ ผู้บริหารมีนโยบายชัดเจน องค์กรภาครัฐ มีแผนงานและงบประมาณ มีคนรับผิดชอบแบ่งงานกันตามความถนัด มีการคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบ สนับสนุนการเรียนรู้พาดูต้นแบบ มีการติดตามประเมินผล มีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม กิจกรรมมีกฎระเบียบข้อบังคับ สร้างความมีวินัยปลูกจิตสำนึกสาธารณะ มีความสามัคคีสร้างการมีส่วนร่วม “บวร” มีกิจกรรมส่งเสริมการจัดการขยะ มีความสามัคคีสร้างการมีส่วนร่วม “บวร” กำหนดวันทิ้งขยะแต่ละประเภท โรงงานกำจัดขยะ (เผา) มีความทันสมัยใช้เทคโนโลยีในการบริหาร สร้างมลพิษและทำลายสภาพแวดล้อม ประชาชนต่อต้านการสร้างโรงกำจัดขยะในพื้นที่ และมีการนำเศษขยะที่ได้รับการเผาทำลายไปใช้ประโยชน์ในการถมทะเลสร้างพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เช่นการสร้างสนามบิน ศูนย์การค้า ฯลฯ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า สิ่งที่เหมาะสมหรือคล้ายกันมีอยู่ 8 ข้อ ได้แก่ (1) ผู้บริหารมีนโยบายชัดเจน (2) เป็นองค์กรภาครัฐ (3) มีแผนงานและงบประมาณ (4) มีคนรับผิดชอบแบ่งงานกันตามความถนัด (5) มีการติดตามประเมินผล (6) มีส่วนร่วมกับภาคประชาสังคม (7) มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ และ (8) สร้างความมีวินัยปลูกจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า อาจเป็นเพราะหลักการบริหารและแนวทางปฏิบัติ มีกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ในหลักการ ทฤษฎีบริหารเดียวกัน เป็นหลักสากล ใช้ปฏิบัติแนวทางเดียวกันในทุกๆประเทศ สำหรับส่วนที่แตกต่างกันมีจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ (1) คัดเลือกพื้นที่ต้นแบบ (2) สนับสนุนการเรียนรู้พาดูต้นแบบ (3) มีความสามัคคีสร้างการมีส่วนร่วม “บวร” (4) มีกิจกรรมส่งเสริมการจัดการขยะ (5) กำหนดวันทิ้งขยะแต่ละประเภท (6) มีโรงงานกำจัดขยะ (เผา) (7) มีความทันสมัยใช้เทคโนโลยีในการบริหาร (8) สร้างมลพิษและทำลายสภาพแวดล้อม (9) ประชาชนต่อต้านการสร้างโรงกำจัดขยะในพื้นที่ (10) นำเศษขยะที่ได้รับการเผาทำลายไปใช้ประโยชน์ในการถมทะเลและสร้างพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เช่นการสร้างสนามบิน ศูนย์การค้า ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า อาจเป็นเพราะว่าวัฒนธรรม การหล่อหลอมทางสังคม ระเบียบวินัยของประชาชน ซึ่งญี่ปุ่นเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความทันสมัยใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และมีจิตสำนึกของประชาชนแตกต่างกัน Sanchai's Model ยังต้องอาศัยกิจกรรม ใช้แรงจูงใจ มีสิ่งตอบแทนเป็นของรางวัล แต่ Clean Authority of Tokyo ไม่มีความจำเป็นต้องมีกิจกรรมเหล่านั้น เนื่องจากประชาชนได้รับการปลูกฝังมายาวนานจนกลายเป็นวัฒนธรรมของประเทศไปแล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการขยะกับความเหมาะสมของพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้จากผลการศึกษาปริมาณขยะในแต่ละวันพื้นที่ขนาดใหญ่ประชากร 1 คน ผลิตขยะเฉลี่ย 1 กิโลกรัม มีขยะ 383,250 กิโลกรัม ต่อปี พื้นที่ขนาดกลางอัตราการเกิดขยะ มี 760 – 1,000 กิโลกรัม มีขนาดใกล้เคียงกับ พื้นที่ขนาดใหญ่ เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ขนาดเล็กขยะในแต่ละวัน ประมาณ 700 กิโลกรัม หรือน้อยกว่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ขนาดเล็กที่มีประชากรไม่เกิน 500 คน ว่าขยะมีน้อยกว่า 1,000 กิโลกรัมต่อวัน (ฐานข้อมูลเพื่อการรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย : 2561) ทุกพื้นที่ที่มีการวางแผนการจัดการขยะและการนโยบายไปปฏิบัติ เป็นหนึ่งกระบวนการบริหารงาน มีการวางแผนในการจัดการขยะ นโยบายจากนายกเทศมนตรี ฝ่ายข้าราชการประจำนโยบายไปปฏิบัติ แบ่งงาน แบ่งความรับผิดชอบ กองสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง มีการออกเทศบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอย ตามหลัก 3RS พร้อมทั้งจัดกิจกรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในพื้นที่ มีการตั้งทีมเฉพาะกิจ รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญณรงค์ จันทะโชติ และศิวัช ศรีโกคางกุล : 2560 (Charnnarong Chantachoti and Siwas SriPochinakul,2017). วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการขยะบนเส้นทางท่องเที่ยวหลักของจังหวัดชัยภูมิ ผลวิจัยพบว่า 1) ควรสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนพื้นที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ได้ตระหนักถึงผลกระทบต่อปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นทุกวัน 2) ควรให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่นและพื้นที่กำหนดแผนบริหารจัดการเพิ่มขึ้น 3) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะการเก็บหรือทิ้งขยะในพื้นที่ที่กำหนด และมีบางพื้นที่มอบหมายให้ประธานสภาเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งผิดหลักการการบริหารในองค์กรโดยสิ้นเชิงเพราะประธานสภาเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ในทางปฏิบัติได้มอบหมายให้ประธานสภาลงพื้นที่แทนฝ่ายบริหารสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ ปิติ : 2556 (Saowalak Piti,2013). วิจัยเรื่อง แนวทางการหารูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมของสภาองค์กรชุมชนในการบริหารกิจการท้องถิ่น เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผลวิจัยพบว่า โครงสร้างการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความสำคัญกับตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งนั้นมีบทบาทมากกว่าข้าราชการประจำที่ทำงานแบบ Routine ทำงานตามคำสั่ง ไม่มี

อำนาจในการตัดสินใจได้ ผิดกับฝ่ายการเมืองซึ่งมีบทบาทในสังคมมากกว่า ในประเด็นการวางแผน ซึ่งโต้แย้ง กับนักวิชาการได้ระบุว่า Woodrow Wilson (1887) เขียนบทความ *The Study of Administration* ได้ทฤษฎีและแนวการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่สำคัญอยู่ 4 ทฤษฎี หนึ่งในนั้น คือ การบริหารแยกออกจากการเมือง ระบบราชการ วิทยาศาสตร์และการจัดการ และหลักบริหาร (Sanya Kaenapoom, 2017) ผู้วิจัยยังได้พบว่า นอกจาก Woodrow Wilson ที่เขียนบทความ *The Study of Administration* ยังพบ Frank J. Goodnow and Leonard D. White ซึ่ง Frank J. Goodnow ในยุค ค.ศ. 1859-1939 เป็นนักวิชาการสาขาวิชากฎหมายปกครอง และผ่านการอบรมมาจากประเทศฝรั่งเศสและเยอรมนี ก็มีความเห็นที่สอดคล้องกับแนวคิดการเมืองแยกออกจากการบริหารที่นำเสนอโดย Woodrow Wilson กระทั่งได้แต่งหนังสือชื่อว่า *Politics and Administration* (1900) ซึ่งมีข้อเสนอที่สำคัญคือ การแบ่งหน้าที่ของรัฐควรแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ หน้าที่ทางการเมืองและหน้าที่ทางการบริหาร หน้าที่ทางการเมืองจะเป็นเรื่องของนโยบายและการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของรัฐ และหน้าที่ทางการบริหารจะเป็นการบริหารและการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ นอกจากนี้ การปฏิรูปการปกครองก็ต้องยอมรับความจริงว่า หน้าที่การเมืองและหน้าที่การบริการของรัฐแยกออกจากกันได้ การบริหารไม่ควรอยู่ภายใต้การเมืองและเรื่องของผลประโยชน์ วิชารัฐประศาสนศาสตร์ศึกษาเรื่องระบบราชการของรัฐบาลโดยตรง และวิชาบริหารสามารถเป็นวิทยาศาสตร์ได้กล่าวคือ การบริหารสามารถเป็นหลักสากลได้หลักการและแนวคิดของ POSDCoRB ในการจัดทำนโยบายการจัดการองค์การพื้นที่ขนาดใหญ่นายกเทศมนตรีจะเป็นผู้กำหนดนโยบายส่วนการจัดการองค์การและกิจกรรมต่างภายในองค์กรที่เกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยายนายกเทศมนตรีจะมอบหมายให้ปลัดเป็นคนดำเนินการ พื้นที่ขนาดกลางนโยบายจะต้องมาจากผู้บริหารระดับสูงซึ่งหมายถึงนายกเทศมนตรี ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารระดับสูงกำหนดนโยบาย ข้าราชการประจำนำไปปฏิบัติ มีการแบ่งงานกันทำ หลักการ/แนวคิดระบบราชการ (Bureaucracy) ตามแนวคิดของ Max Weber และยังพบว่าพื้นที่ขนาดใหญ่หลายพื้นที่ในประเทศไทยมีปัญหาบ่อยๆไม่เพียงพอและขยะล้นเกลื่อน สร้างความเดือดร้อนและความรำคาญให้กับผู้อยู่ใกล้เคียง เนื่องจากว่าการบริหารจัดการขยะภาครัฐไม่ดีพอ บ่อฝังกลบไม่มีคุณภาพ จะเห็นว่า เมื่อมีการสร้างบ่อฝังกลบขยะที่ได้ก็ตาม จะมีการเดินขบวนประท้วงของประชาชนคัดค้านการก่อสร้าง เนื่องจากว่าการจัดการขยะในประเทศไทยยังไม่ดีพอ ไม่มี

คุณภาพ อีกทั้งประชาชนไม่ให้ความสำคัญในการแยกขยะต้นทาง จึงทำให้บ่อขยะล้น ซึ่งจะต้องรณรงค์ให้ประชาชนให้ความร่วมมือ ชุมชนกับโรงกำจัดขยะสามารถอยู่ร่วมกันได้ หากมีการบริหารจัดการที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรยา วัชรโทย : 2556 (Peeraya Watcharothai,2013). วิจัยเรื่อง การจัดการขยะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง ผลวิจัย พบว่า กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองแกลงเริ่มต้นจากการรณรงค์ให้ประชาชนได้รับความรู้จากการแยกขยะแต่มีข้อขัดแย้งกับงานวิจัยของ ภวิชัยหาญ พะนุภรณ์ ทศพร แก้วขวัญไกร ธิติพร วรฤทธิ์ : 2557 (Phawit Harnphanumarum, Tosaporn Kaewkwanrai and Thitiporn Worarit. ,2014). องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ไม่สามารถให้บริการจัดเก็บให้แก่ประชาชนได้ ปัญหาการรวบรวมขยะมูลฝอยเนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง นอกจากนี้มีปัญหากล้าจัดการขยะมูลฝอยไม่ถูกสุขลักษณะอยู่มาก องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ต้องมุ่งเน้นการ คัดแยกขยะตั้งแต่การเก็บรวบรวม การจัดเก็บ การเก็บขนและนำขยะมูลฝอยมาทำการคัดแยกขยะรีไซเคิลโดยกำหนดเป็น ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งต้องดำเนินการเองตั้งแต่เริ่มต้นโครงการเพราะการรีไซเคิลสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องเก็บรวบรวม และเมื่อวิธีการทิ้งขยะมูลฝอยมีการเปลี่ยนแปลงไประบบการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยก็ควรมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมสอดคล้องกัน ส่วนการลดการคัดแยกขยะมูลฝอยมาใช้ให้ได้ผลดีต้องเริ่มต้นในการดำเนินการคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือนตามสภาพแวดล้อมของชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนมีบทบาทในการดำเนินการโดยมีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆเพื่อส่งเสริมสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกขยะตลอดจนการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะมีการรณรงค์ลดการก่อให้เกิดขยะทุกพื้นที่อาจเป็นเพราะการเกิดขยะนั้นทุกคนมีส่วนในการก่อให้เกิดขยะจึงไม่สามารถที่จะดำเนินงานในการลดคัดแยกนำขยะมาใช้ใหม่เพียงคนเดียวหรือหน่วยงานเดียวได้ สอดคล้อง กิตติ มีศิริ : 2559 (Kitti Mi Siri,2016). วิจัยเรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนเกตุไพเราะ 3,4,5 เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเกตุไพเราะ 3, 4, 5 ประสบผลสำเร็จมี 4 ปัจจัย ดังนี้ (1) ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งและอุทิศตนให้ชุมชน (2) วิธีการ จัดการขยะมูลฝอย (3) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและเครือข่ายภายนอก (4) ทุนทางสังคม พบว่าการอาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลานาน ทำให้คนในชุมชนเกิดจิตสำนึกสาธารณะและ ความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ

สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทำให้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ใน ชุมชนถูกนำมาใช้ ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นความไว้วางใจกัน ความเห็นอกเห็นใจกัน คุณสมบัติของผู้นำชุมชนที่มีความเป็นกันเองทำงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดีเนื่องจากมีความเข้าใจพื้นที่ ความเป็นผู้นำที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ การมีระบบการจัดการที่ดีมีการนำความรู้และภูมิปัญญามา ประยุกต์ใช้ในการจัดการปัญหาร่วมกับการทำกิจกรรมและโครงการที่ มีความสอดคล้องกับ สภาพของชุมชน รวมถึงการมีผลประโยชน์ร่วมกัน จึงได้สะท้อนออกมาเป็นการร่วมแรงร่วมใจในการจัดการปัญหาขยะ ซึ่งได้แย้งกับงานวิจัยของ สุรสิทธิ์ เพชรพิตพงษ์ สุวรรณี แลสัน กลาง : 2560 (**Surasit Petchpipong, Suwarat Laesanang, 2017**) วิจัยเรื่อง การ ประเมินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยบ้านวังหม้อ เทศบาลตำบลร้องกวาง อำเภอร้อง กวาง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในด้านการส่งเสริมการจัดการขยะมูล ฝอยโดยศึกษาหาความรู้จากการอบรม และการศึกษาดูงาน ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับ ประโยชน์ของการจัดการขยะมูลฝอยจากการอบรมและการประชาสัมพันธ์ตลอดถึงการ ได้ความรู้เรื่องโทษที่เกิดจากปัญหาขยะมูลฝอย และยังได้แย้งกับงานวิจัยของพีรยา วัชรไธย : 2556 (**Peeraya Watcharothai, 2013**). วิจัยเรื่อง การจัดการขยะองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง ผลวิจัยพบว่า มีการ วางเป้าหมายในการจัดการขยะมูลฝอย มียุทธศาสตร์และโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์เป็นตัว ขับเคลื่อน ใช้ระบบ ISO 14001 ในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าไม่จำเป็นเลย ที่จะต้องใช้ระบบ ISO 14001 เพียงแต่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และสร้าง จินตนาการน่าจะเพียงพอแล้ว ระบบ ISO 14001 เป็นเพียงระบบเอกสารที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้การรับรองเท่านั้น เหมาะที่จะใช้กับสถานประกอบการต่างๆ ในการรักษาสิ่งแวดล้อม เท่านั้น และในการนำเสนอรูปแบบการจัดการขยะให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้ การจัดการขยะ เริ่มจากการผู้บริหารสูงสุดของ องค์กรต้องมโนนโยบายที่ชัดเจน มีการบริหารองค์กรภาครัฐ มีแผนงานและงบประมาณ มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบ คัดเลือกพื้นที่ต้นแบบที่จะดำเนินการ พร้อมสนับสนุนความรู้พา เรียนรู้ดูพื้นที่ต้นแบบ และมีการสนับสนุนให้มีกิจกรรมเพื่อลดปริมาณขยะ ผ้าป่าขยะ ตะแกรงบุญ ถุงพลาสติกแลกไข่ ขยะพิษแลกไข่แลกแต้ม ประกวดชุมชนหน้าบ้านหน้ามอง และกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ กองทุนประกันชีวิต ฅาปนกิจจากขยะ กองทุนถุงพลาสติก กองทุนออม ธนาคารขยะ ในส่วนภาคประชาสังคมมีการตั้งกฎระเบียบในชุมชน สร้างความมี

วินัยปลูกจิตสำนึกสาธารณะให้ประชาชนในชุมชนมีความสามัคคีสร้างการมีส่วนร่วม “ บวร ” บ หมายถึง บ้าน ชุมชน ว หมายถึง วัด ร หมายถึง ส่วนราชการ และมีการสนับสนุนให้มีกิจกรรมเพื่อลดปริมาณขยะ ผ้าป่าขยะ ตะแกรงบุญ ถูพลาสติกแลกไข่ ขยะพิษแลกไข่แลกแต้ม ประกวดชุมชนหน้าบ้านหน้ามอง และกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ กองทุนประกันชีวิต ฅณาปนกิจจากขยะ กองทุนถูพลาสติก กองทุนออม ฅณาการขยะ ซึ่งการนำขยะมาเปลี่ยนเป็นกรรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถดำเนินการร่วมกับตัวแทนภาคประชาสังคมและเอกชน บริษัทประกันชีวิตสามารถเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการได้ สอดคล้องกับ ธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา : 2560 (Thachchalerm Suttipongpracha,2017) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความเชื่อมั่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้กระบวนการมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในหน่วยงานภาครัฐมากขึ้นต่อเมื่อประชาชนได้รับและเห็นถึงผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมจากการมีส่วนร่วม โดยมีผู้วิจัยค้นพบว่า การจัดการขยะโดยการสร้างแรงจูงใจ จัดสวัสดิการ โดยนำขยะ มาเปลี่ยนเป็นกรรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถดำเนินการร่วมกับ broker บริษัทประกันชีวิตและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำประชาชนไปศึกษาดูงานพื้นที่ต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อนำมาปรับปรุงและเป็นตัวแบบในพื้นที่ของตนเองต่อไป

1.2 ผลการวิจัยควรนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังขาดระบบการจัดการขยะได้

1.3 การสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการแยกขยะต้นทางของประชาชนจะประสบความสำเร็จได้มากกว่าการออกกฎระเบียบข้อบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตาม

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการจัดการ

2.1 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดนโยบาย วางแผนหรือดำเนินการพัฒนาควรพิจารณาให้ความสำคัญด้านการวางพื้นฐานในการสร้างความตระหนักในสำคัญของเรื่องที่จะดำเนินการก่อน จากนั้นควรสร้างความสนใจในเรื่องของการยอมรับ

เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและ เต็มใจที่จะเข้าร่วมในการดำเนินงานนั้นๆ และเพื่อให้ผลของการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

2.2 ผู้บริหารระดับนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำเทคนิควิธีการและกระบวนการ การศึกษาหรือค้นหาปัญหาที่เป็นสาเหตุบนฐานของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมตัวเทคนิค (SWOT) การคัดเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยเทคนิค (Mind Mapping) การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับภาคีเครือข่าย พิจารณาเป็นแนวทางการปรับปรุงหรือพัฒนางาน

3. ข้อเสนอแนะในเชิงการปฏิบัติ

3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รูปแบบของกลุ่มกิจกรรม หรือ โครงการสำหรับนำไป วางแผนเพื่อเพิ่มการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะ การนำขยะมาใช้ หรือตามรูปแบบ Reduce reuse recycle เป็นอย่างน้อย โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่นั้นๆ และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการขยะของชุมชนต่อไป

3.2 ในการวางแผนงานหรือโครงการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการกำหนดนโยบายและแผนงานในการขยายผลโครงการสู่ชุมชนในระดับกว้างขึ้น เช่น กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างเครือข่าย การรณรงค์สร้างความตระหนัก การประชาสัมพันธ์ โดยเคาะประตูครัวเรือน การสร้างแรงจูงใจให้ปฏิบัติโดยการแข่งขันและให้รางวัล เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อขัดแย้งไม่เป็นไปตามหลักการบริหารและได้องค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

1. จากการแบ่งโครงสร้างการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำนาจฝ่ายบริหารและอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ ตามบัญญัติแห่งกฎหมาย ควรแยกจากกันอย่างสิ้นเชิง เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน แต่ผู้วิจัยพบว่า บางพื้นที่มอบหมายให้ประธานสภาเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งผิดหลักการการบริหารในองค์กรโดยสิ้นเชิง ประธานสภาเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ในทางปฏิบัติผู้บริหารเทศบาลได้มอบหมายให้ประธานสภาเทศบาลลงพื้นที่แทนฝ่ายบริหาร

2. ขยะ Recycle เมื่อก่อนชาวบ้านสามารถสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนในการขายขยะ ด้วยตัวเอง แต่ผลจากการวิจัยพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำขยะมาบริหารจัดการผ่าน Broker อย่างเป็นระบบโดย นำรายได้มาประกันอุบัติเหตุของสมาชิกในชุมชน และนำเงินรายได้มาซื้อของขวัญในงานปีใหม่ สงกรานต์

3. เศษใบไม้ที่สามารถนำไปเป็นขยะอินทรีย์ ชาวบ้านจะนำมาใส่ถุงเก็บไว้ที่วัด และจะมีผู้มีจิตศรัทธามาบริจาคเป็นเงินบำรุงวัด เพื่อนำเศษใบไม้ที่สามารถนำไปเป็นขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยหมักต่อไป

Reference

- Charnnarong Chantachoti and Siwas SriPochinakul. (2017). Waste management on the main tourist routes of Chaiyaphum province. *Journal of Western Research Humanities and Social Sciences*, 3 (3), 1-10.
- Kitti Mi Siri. (2016). *Factors of success in solid waste management by the community: a case study of Ket Phairo community 3,4,5, Phra Khanong district, Bangkok. Public administration degree and public affairs*. Graduate School: Thammasat University.
- Peeraya Watcharothai. (2013). *Waste Management of Local Administrative Organizations: A Case Study of Muang Klaeng Municipality Rayong*. Master of Science in Environmental Management: Graduate Institute of Management Science.
- Phawit Harnphanumarum, Tosaporn Kaewkwanrai and Thitiporn Worarit. (2014). Appropriate waste management model according to the administration size of subdistrict administrative organizations in Buriram province. *Journal of Research and Development Buriram Rajabhat University*. 9 (2), 127-135.
- Sanya Kaenapoom. (2017). Concepts and theories of public administration. Online. Retrieved January 1, 2019. From <http://praewa.ksu.ac.th/new2017/File-181.html>.
- Saowalak Piti. (2013). *Guidelines for finding patterns of local government organizations in Thailand Study of the participation of community organizations in the administration of local affairs*. Master of Laws Faculty of Law: National Institute of Development Administration.
- Surasit Petchpipong, Suwarat Laesanang. (2017). *Assessment of Ban Wang Mo Solid Waste Management Project Rong Kwang Subdistrict*

Municipality Rong Kwang District, Phrae Province. Graduate School: Chiang Rai Rajabhat University.
Thachchalerm Suttipongpracha. (2017). *Public participation and confidence in local administrative organizations: a case study of Khon Kaen Municipality*. Bangkok: Local Government Promotion Foundation.